EL TRINQUET
QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA
D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

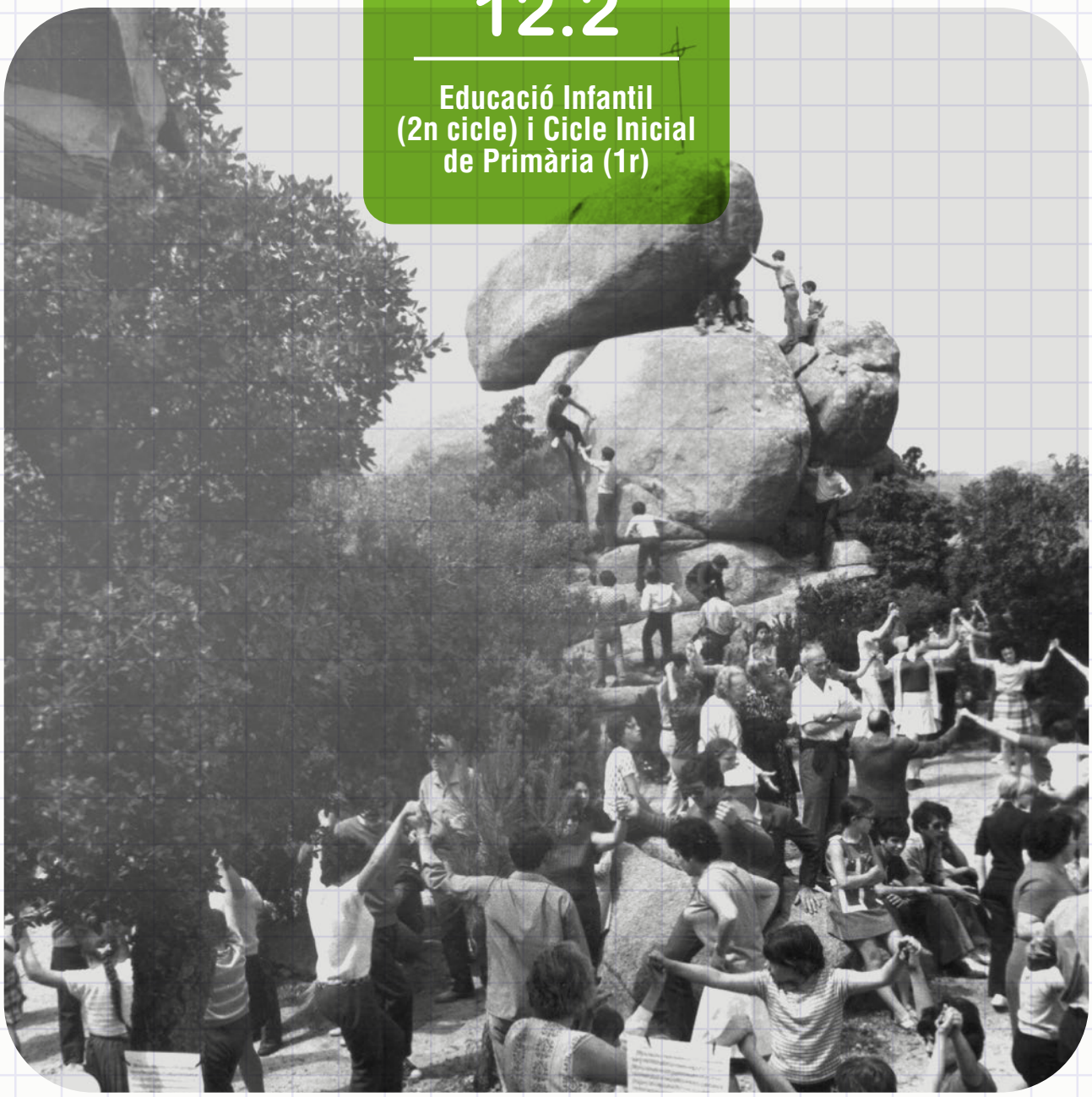

CAPITAL
DE LA
SAR-
DANA

EDITA

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Arxiu Municipal

COL·LECCIÓ

El Trinquet
Quaderns Didàctics
Proposta d'unitat didàctica núm. 12.2
Educació Infantil (2n cicle)
i Cicle Inicial de Primària (1r)

AUTORIA

M. Àngels Suquet i Fontana

IL·LUSTRACIONS

Laura Auladell

GRAFISME I MAQUETACIÓ

Dosis Studio

EL TRINQUET
QUADERNS
DIDÀCTICS
Publicacions de Sant Feliu de Guíxols

El nom *trinquet* en terminologia naval serveix per designar el pal més proper a proa en les embarcacions de més d'un pal o també la vela que s'enverga en el trinquet. En la parla popular ganxona s'anomenen *trinquets* els petits crancs que hi ha a les roques.

Exemplar gratuït

Qualsevol part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, il·lustracions i fotografies, pot ser reproduïda, emmagatzemada i/o transmesa sempre i quan es demani l'autorització prèvia de l'autor, l'editor o el titular dels drets d'explotació.

AJUNTAMENT DE
Sant Feliu de Guíxols
www.guixols.cat

Fotografia
de la portada:

Aplec de Pedralta, 20 de maig de 1971.

AMSFG. Fons Enric Figueras (Autoria: Jordi Budó).

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

SUMARI

Presentació 4

1. QUÈ ÉS LA SARDANA? 5
2. QUINES LLETRES TÉ LA PARAULA SARDANA? 9
3. QUINA FORMA TÉ LA SARDANA? 12
4. COM ES BALLEN LES SARDANES? 14
5. QUI TOCA ELS INSTRUMENTS? LA COBLA 17
6. QUI CREA LA MÚSICA? LA INSPIRACIÓ 19
7. QUI ÉS JULI GARRETA? 24
8. JUNY 26
9. TEXTOS PER ALS DOCENTS 31

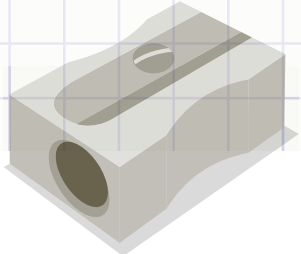

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

PRESENTACIÓ

La celebració de la Capital de la Sardana a Sant Feliu de Guíxols, que inicialment havia de ser el 2020-2021, ha estat el motiu de la realització dels Tallers d'Història dedicats al coneixement de la sardana i de la seva especial relació amb la ciutat. La proposta 12.2, adreçada a 2n cicle d'Educació Infantil i a Cicle Inicial de Primària, s'estructura en vuit activitats (vegeu el sumari de la pàgina anterior).

EDUCACIÓ INFANTIL (2N CICLE) Arees i objectius

El treball de l'àrea de comunicació i llenguatges es proposa els següents objectius:

- Iniciar-se en el llenguatge matemàtic (geometria): activitat 3.
- Iniciar-se en el llenguatge plàstic: activitats 2, 4, 6, 7 i 8.
- Comprensió del llenguatge adult: activitats 1, 2, 4, 5, 6, 7 i 8.
- Iniciar-se en el llenguatge musical: activitats 4, 5 i 8.
- Iniciar-se en el llenguatge corporal: activitat 4.
- Establir relacions afectives positives: activitats 6 i 8.

El treball de l'àrea de descoberta de l'entorn es planteja els següents objectius:

- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals: activitats 1, 3, 5, 6, 7 i 8.

CICLE INICIAL D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA (1R CURS) Àmbits, àrees i competències

A partir de les vuit activitats es treballen els àmbits lingüístic, de coneixement del medi, artístic, educació en valors i autonomia i iniciativa personal.

Àmbit lingüístic:

- Comunicació oral: activitats 1, 2, 4, 5, 6, 7 i 8.
- Comprensió lectora: activitats 2, 3, 6 i 8.
- Educació literària, específicament de la literatura de tradició oral (contes): activitat 6.

Àmbit de coneixement del medi:

- Exploració d'aspectes de l'entorn a partir d'una qüestió rellevant: activitats 1, 3, 5, 6, 7 i 8.

Àmbit artístic:

- Desenvolupament de les competències perceptives i d'expressió per comprendre l'entorn i adquirir eines per comunicar-se amb els llenguatges de les arts (visuals, plàstiques, música i dansa): activitats 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8.

Àmbit d'educació en valors (socials i cívics):

- Desenvolupament d'actituds per a la convivència i el respecte: activitat 4 (inclusió) i 6 (col·laboració).

L'àmbit de competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria:

- Desenvolupament de valors i actituds personals, com el coneixement d'un mateix, la capacitat d'elegir: activitats 1, 2, 6, 7 i 8.

Les diferents activitats han estat pensades a partir de l'estructura elaborada per Maria Calzada i Olivella per als Quaderns didàctics "A ritme de sardana" per als cicles mitjà i superior de Primària, ESO i Batxillerat.

Aquest quadern conté propostes per desenvolupar les competències i objectius determinats pels currículums del Departament d'Ensenyament, i fer possible alhora que els alumnes puguin assolir coneixements relatius a la sardana i la cobla, a nivell general de Catalunya i també específics del patrimoni i de la història local guixolenca.

M. Àngels Suquet i Fontana

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

1
QUÈ ÉS LA SARDANA?

ESCOLTEM UNA NOTÍCIA!

La professora explica què és una notícia i llegeix en veu alta el petit text que hi ha al final del dossier, a l'apartat 9 TEXTOS PER ALS DOCENTS, i seguidament es comença una conversa perquè l'alumnat expliqui què s'imagina que passarà.

La imatge correspon a una captura de pantalla d'un programa de l'InfoK amb Laia Servera, la seva presentadora,extreta de:

https://www.ccma.cat/tv3/super3/infok/infok-18102016/video/5626404/

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

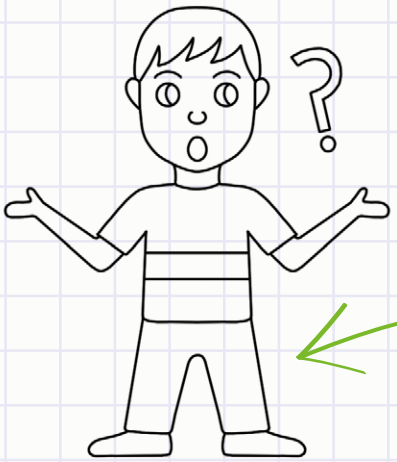

si vols, pinta el dibuix

DESPRÉS D'ESCOLTAR LA NOTÍCIA, QUÈ T'IMAGINES QUE PASSARÀ A SANT FELIU DE GUÍXOLS? A LA SEGÜENT FOTOGRAFIA HI POTS TROBAR UNA PISTA...

CAPITAL DE LA SARDANA

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

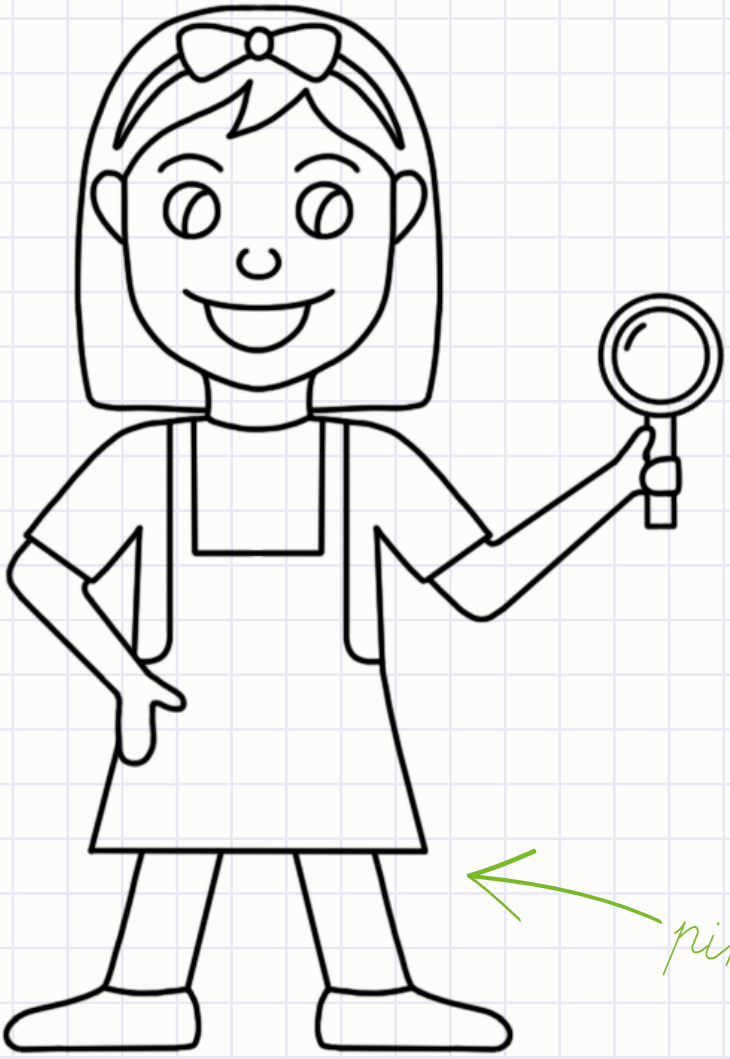

pinta'm!

SAPS QUÈ ÉS LA SARDANA?

La professora fa preguntes sobre la imatge de la pàgina anterior: si coneixen el lloc, qui hi ha, com van vestits, si fa fred o calor, què fa la gent, etc. L'alumnat ha de deduir què és una sardana a partir de la fotografia i de la pròpia experiència (si ho han vist mai). És important ajudar-los a situar la fotografia al passeig de Sant Feliu de Guíxols. Al final, es recomana explicar que és l'espai on habitualment es ballen sardanes i convidar l'alumnat a anar-hi a veure'n amb la família.

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

MIRA LA FOTOGRAFIA

La professora planteja preguntes com les que es proposen a sota. Al final pot llegir el petit text de l'apartat 9 TEXTOS PER ALS DOCENTS.

1. Saps què fan?
2. Coneixes el lloc? És a Sant Feliu de Guíxols...
3. És una fotografia d'ara o de fa molt temps? Per què?

2
QUINES LLETRES TÉ LA PARAULA SARDANA?

H O R B N T

I S A P E D C

L'alumnat ha d'encerclar les lletres que es troben dins la paraula i l'ha d'escriure en el requadre.

SOPA DE LLETRES

X	E	S	P	O
T	S	A	R	L
I	T	R	O	B
E	Q	D	U	H
O	G	A	S	A
Z	I	N	F	O
T	R	A	H	U

L'alumnat ha de ratllar les lletres de la paraula sardana i trobar la paraula sencera.

RELACIONA LES LLETRES

S

SARDANA

CABÀS

GORRA

FESTA

L'alumnat ha de relacionar la lletra S amb les paraules que la contenen. Al requadre, fer-hi un dibuix a partir de la lletra S que representi objectes o animals que ens recordin aquesta lletra.

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

3
QUINA FORMA TÉ LA SARDANA?

L'alumnat ha d'identificar les rotllanes i resseguir-les amb un llapis de color. També pot comptar quantes rotllanes hi ha. A l'apartat 9 hi ha l'explicació de la fotografia.

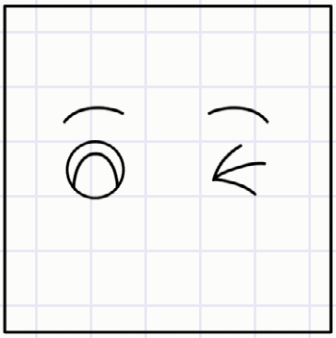

QUADRAT

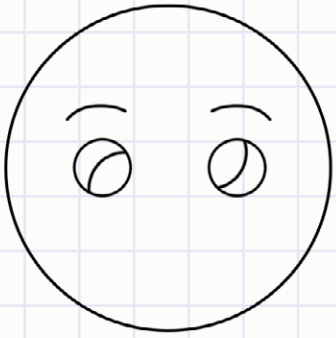

CERCLE

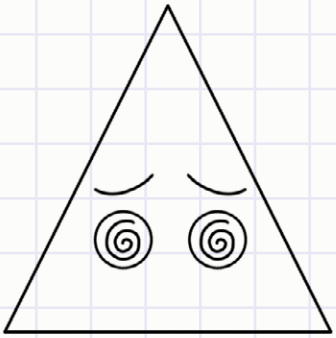

TRIANGLE

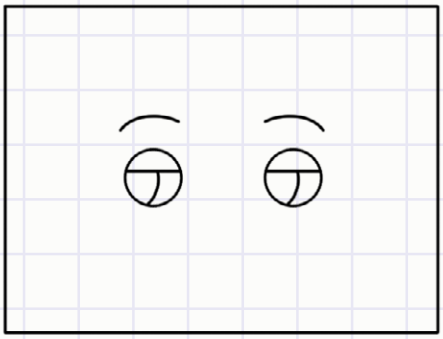

RECTANGLE

C

A partir de la fotografia anterior, l'alumnat ha d'escollir i encerclar la forma geomètrica que correspon a la sardana i, a continuació, escriure'n el nom al requadre.

4
COM ES BALLA LA SARDANA?

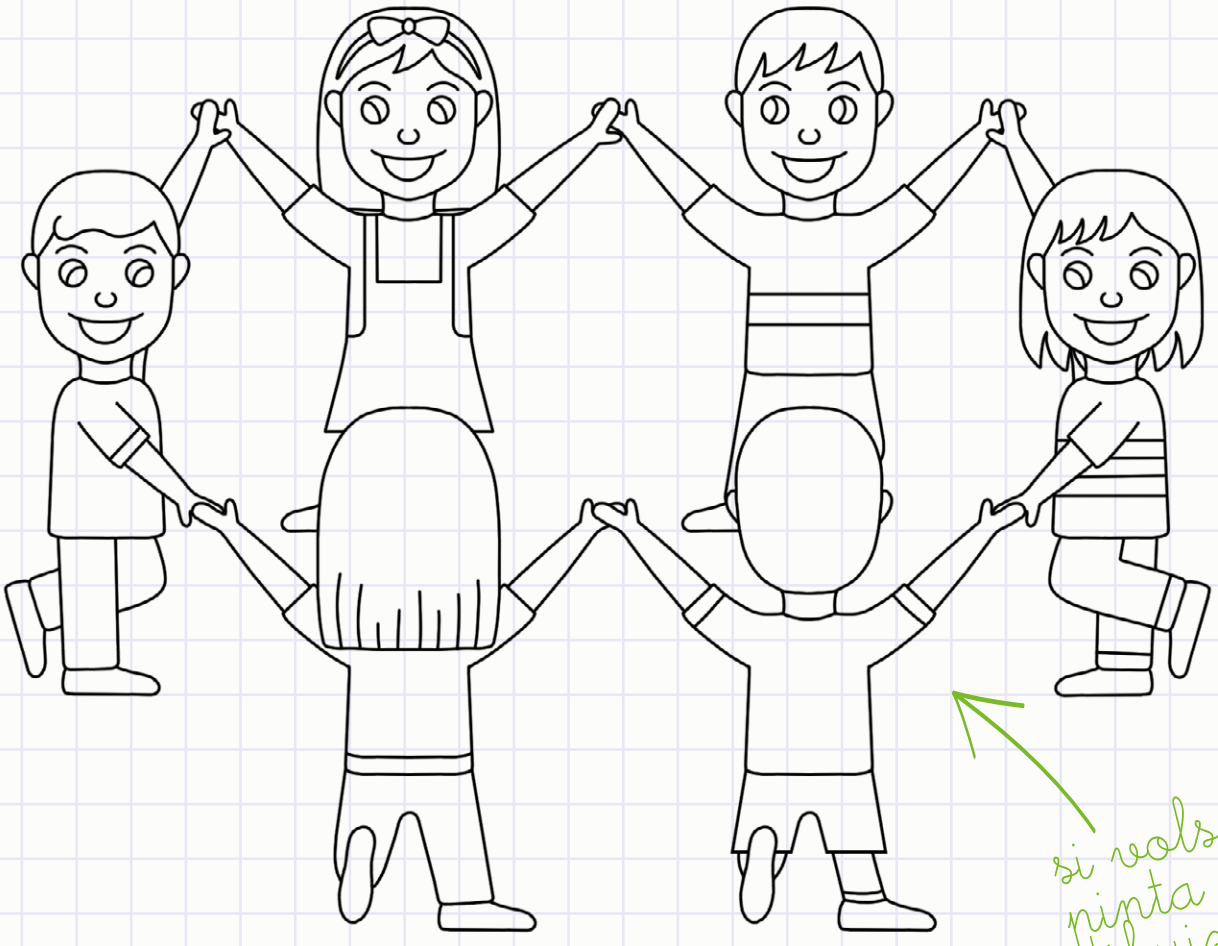

L'alumnat ha de descriure el que veu al dibuix, tot mirant d'endevinar com es balla la sardana. En acabar la conversa es pot explicar la dansa a partir del text que hi ha a l'apartat 9 TEXTOS PER ALS DOCENTS.

ESCOLTEM "LA SARDANA"

La sardana de l'avellana
pica de peus i balla de gana.

La sardana de Ripoll
mata la puça i deixa el poll.

L'alumnat escolta la sardana i també pot aprendre la lletra i cantar-la. La música, la podeu trobar en aquest recurs que ha creat Cristina Fuentes a partir de *Crestomatia de Cançons tradicionals catalanes* de Joaquim Maideu (Eumo) - Pàg. 35: *http://www.xtec.cat/monografics/rtee/europa/182es/partitura.htm*

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

pinta'm!

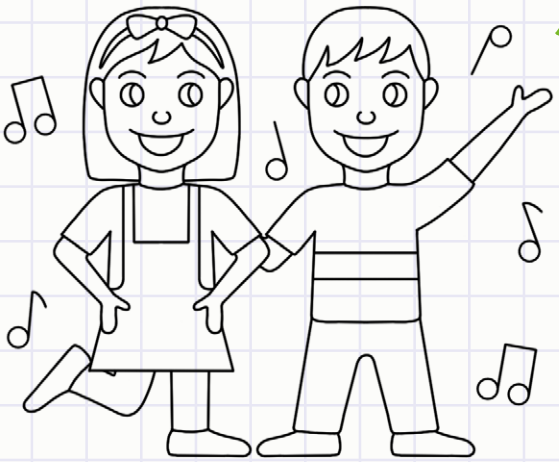

ARA BALLEM

L'alumnat mira vídeos per aprendre com es balla la sardana. Després ballen i, finalment, recorden com va ser la ballada a partir d'una foto i fan un dibuix al requadre. La professora pot trobar un exemple de com ho fan la classe dels Peixos al vídeo *https://www.youtube.com/watch?v=LnvGIUdfplE*

5
QUI TOCA ELS INSTRUMENTS? LA COBLA

FIXA'T EN EL DIBUIX

si vols, pinta el dibuix

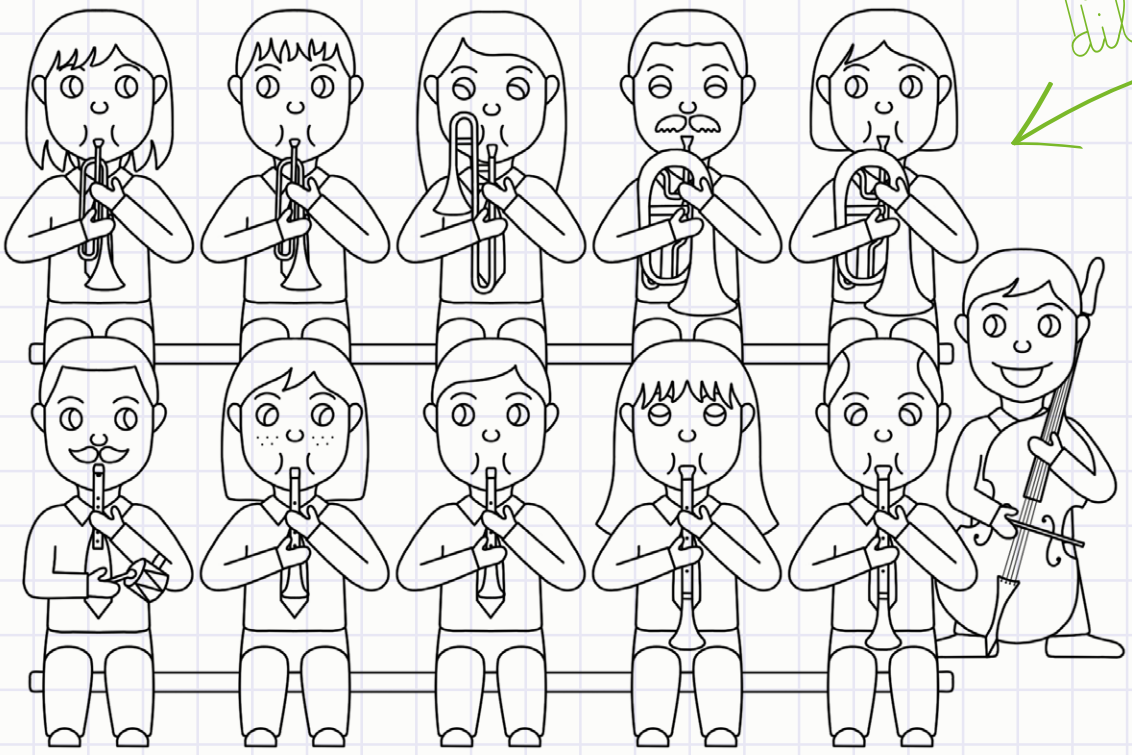

L'alumnat ha d'explicar que veu en el dibuix. A continuació la professora explica què és una cobla i pot llegir el petit text de l'apartat 9 TEXTOS PER ALS DOCENTS. L'alumnat pot sentir com sona una cobla a partir de la pàgina web de la Principal de Terrassa: *http://principaldeterrassa.cat/instruments*

MIRA LA FOTOGRAFIA

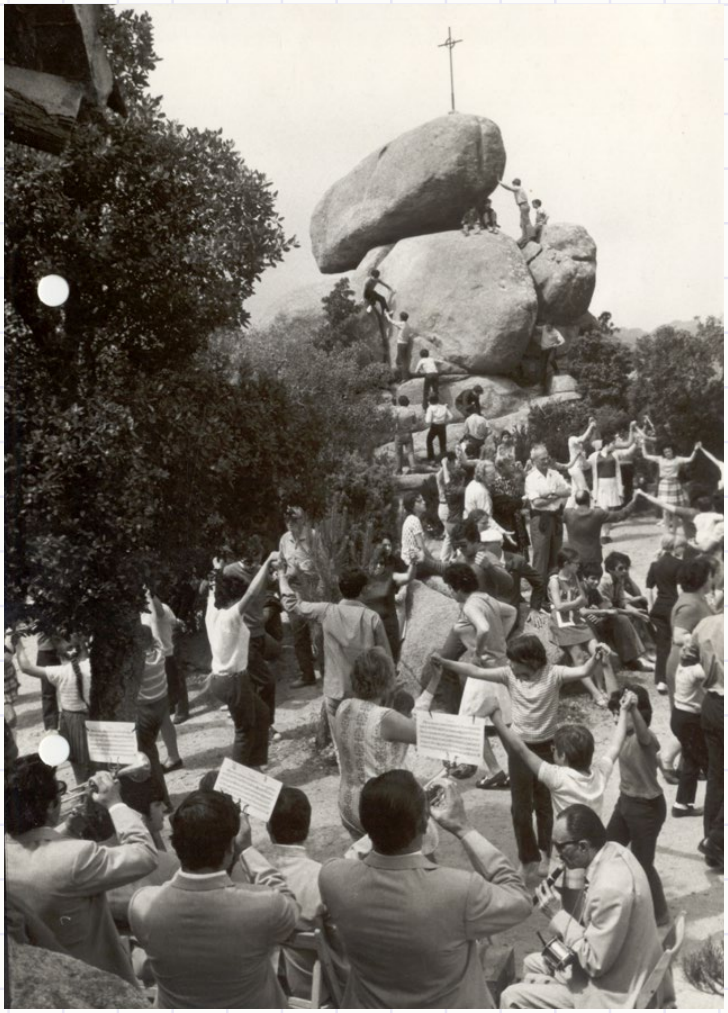

L'alumnat ha d'observar la fotografia i identificar les rotllanes de balladors i també la cobla. Ha d'encerclar els músics amb un llapis de color. La professora pot remarcar que és un lloc molt conegut de Sant Feliu de Guíxols on cada any es fa un aplec (la festa i el concepte d'aplec es troben als textos de l'apartat 9 que correspon a les pàgines 17 i 18 del quadern). Pot convidar els alumnes a identificar-lo a partir de la "Pedra Alta", que és l'element que caracteritza el paisatge.

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

6
QUI CREA LA MÚSICA? LA INSPIRACIÓ

ESCOLTEM UN CONTE

La professora llegeix el principi del conte a la classe (apartat 9 TEXTOS PER ALS DOCENTS) i pot fer la lectura sencera del conte, si ho considera oportú: *http://arxiumunicipal.guixols.cat/attachments/arxiu_guixols_trinquet_juli_garreta_drac_dalmaci_v2.pdf*. A continuació es convida a endevinar qui és el personatge del dibuix i què fa.

CAPITAL DE LA SARDANA

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

MIRA EL DIBUIX

La professora convida a identificar el personatge del dibuix i si endevinen què fa.
A continuació es proposa que diguin què creuen que significa la paraula "inspiració".

EL TRINQUET
QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

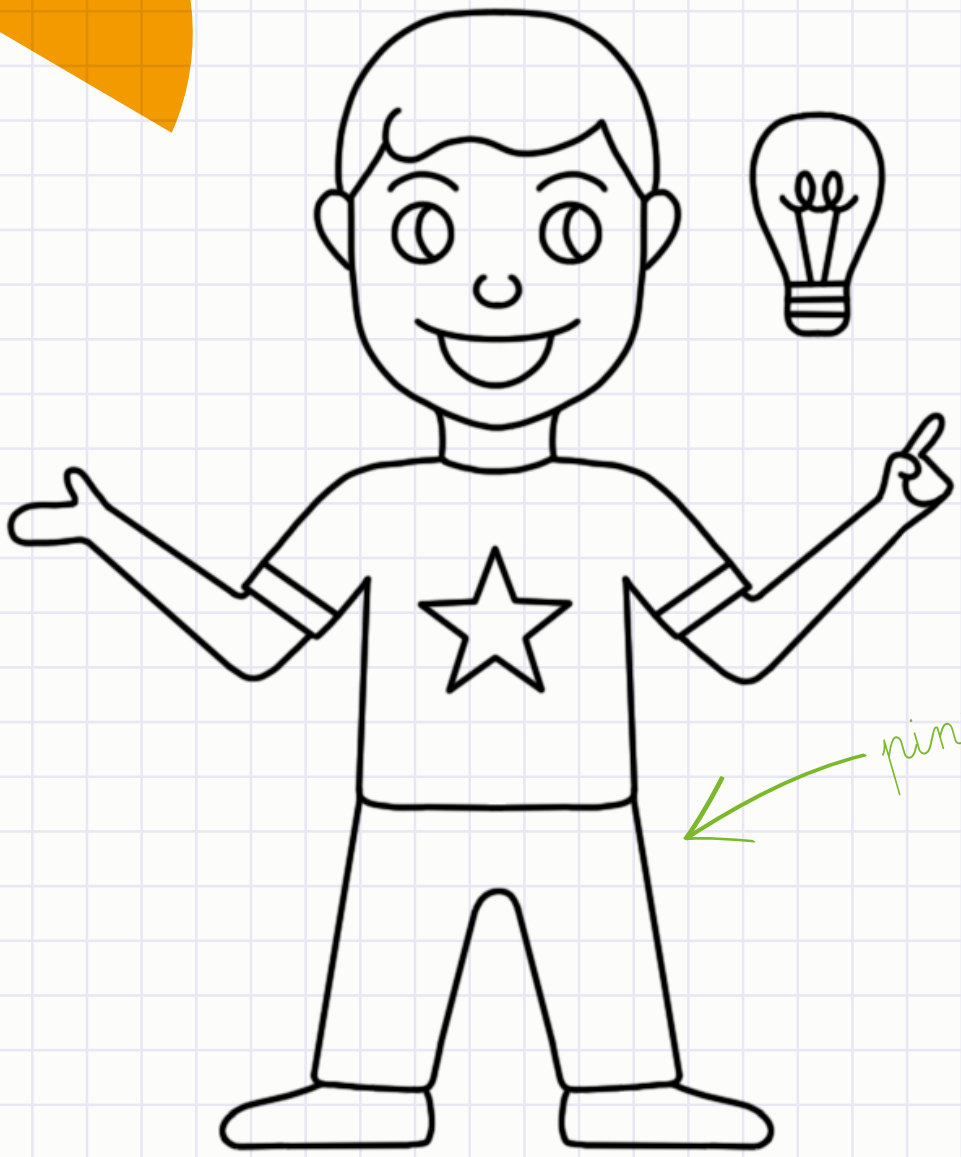

INSPIRACIÓ

CAPITAL DE LA SARDANA

DIBUIXA

La professora pregunta a l'alumnat si hi ha algun lloc on els agradi molt estar, on s'hi trobin molt bé i que els doni forces o idees per fer coses. L'han d'anomenar i explicar com és. A continuació poden buscar fotografies i fer-ne un dibuix al requadre.

DIBUIXA

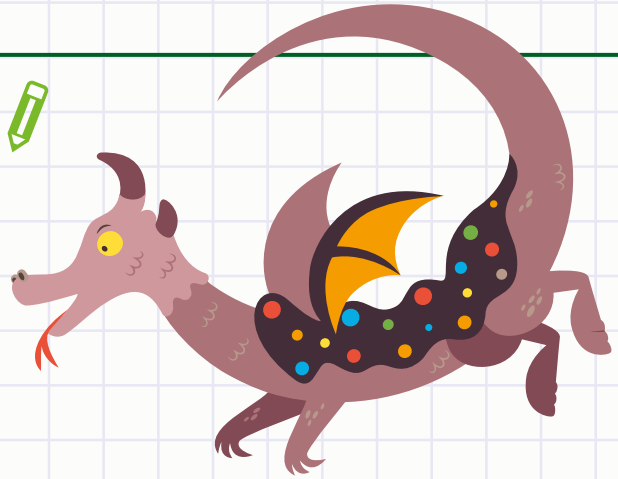

Les persones i altres éssers, reals o imaginaris, també poden inspirar els artistes. Si l'alumnat ha llegit el conte, la professora pregunta: "qui va trobar Garreta a la Petita Vall, que el va ajudar a inspirar-se?" Si no l'han llegit, els ho explica i els convida a dibuixar la persona o ésser, real o imaginari, que els inspira per pensar una història o un somni.

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

7
QUI ÉS JULI GARRETA

MIRA LES FOTOGRAFIES

La professora pregunta si coneixen el personatge de la fotografia. Pot llegir el text explicatiu del personatge a l'apartat 9 TEXTOS PER A DOCENTS. A continuació es convida l'alumnat a mirar la fotografia del costat i s'explica a partir de la informació que hi ha a l'apartat 9.

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

VISITA I DIBUIXA

El monument encara existeix... la professora pregunta a l'alumnat si recorda en quin espai es troba. Poden preparar la visita al lloc i anar-hi. Poden fer el dibuix del monument o d'algun detall que els agradi al mateix lloc o posteriorment, a la classe.

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

8 JUNY

MIRA LA FOTOGRAFIA

La professora pregunta als nens si recorden quina és la sardana més important per als guixolencs. Llegeix el text corresponent a l'apartat 9 TEXTOS PER ALS DOCENTS. Convida l'alumnat a mirar la fotografia i a comentar què hi veu. A continuació es pot treballar què és el juny i els mesos de l'any.

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

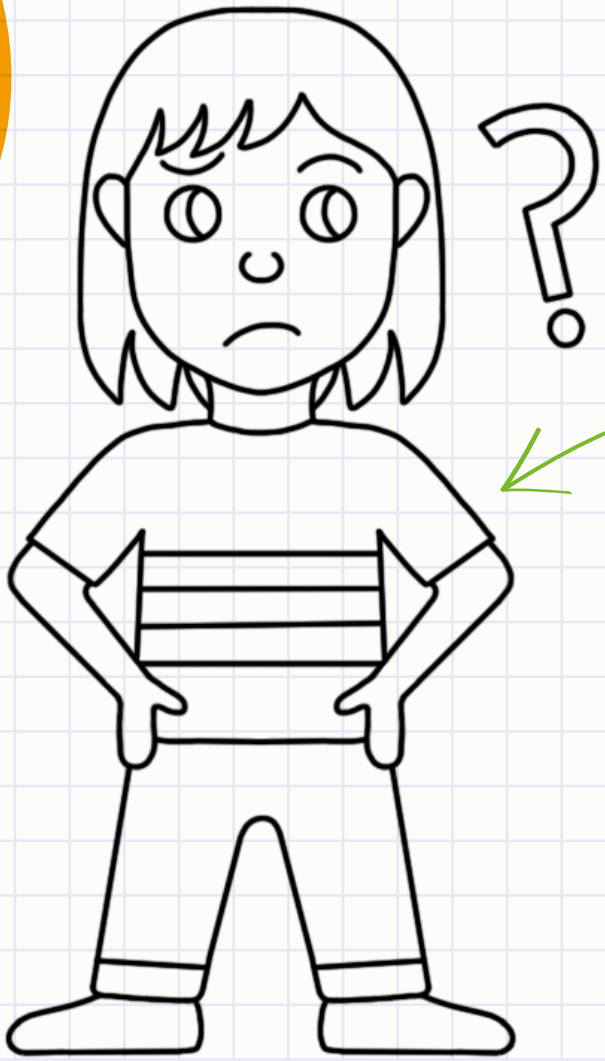

HIMNE

És important explicar què és un himne, a partir d'algun exemple que coneguin, com un himne d'un equip de futbol. Al final, l'alumnat escolta la sardana en aquest enllaç. És un muntatge de Gaspar Compte: *https://www.youtube.com/watch?v=U_oKfl6CY4s*

DIBUIXA

L'alumnat ha de fer un dibuix del que li agrada fer durant l'estiu.

si vols, pinta el dibuix

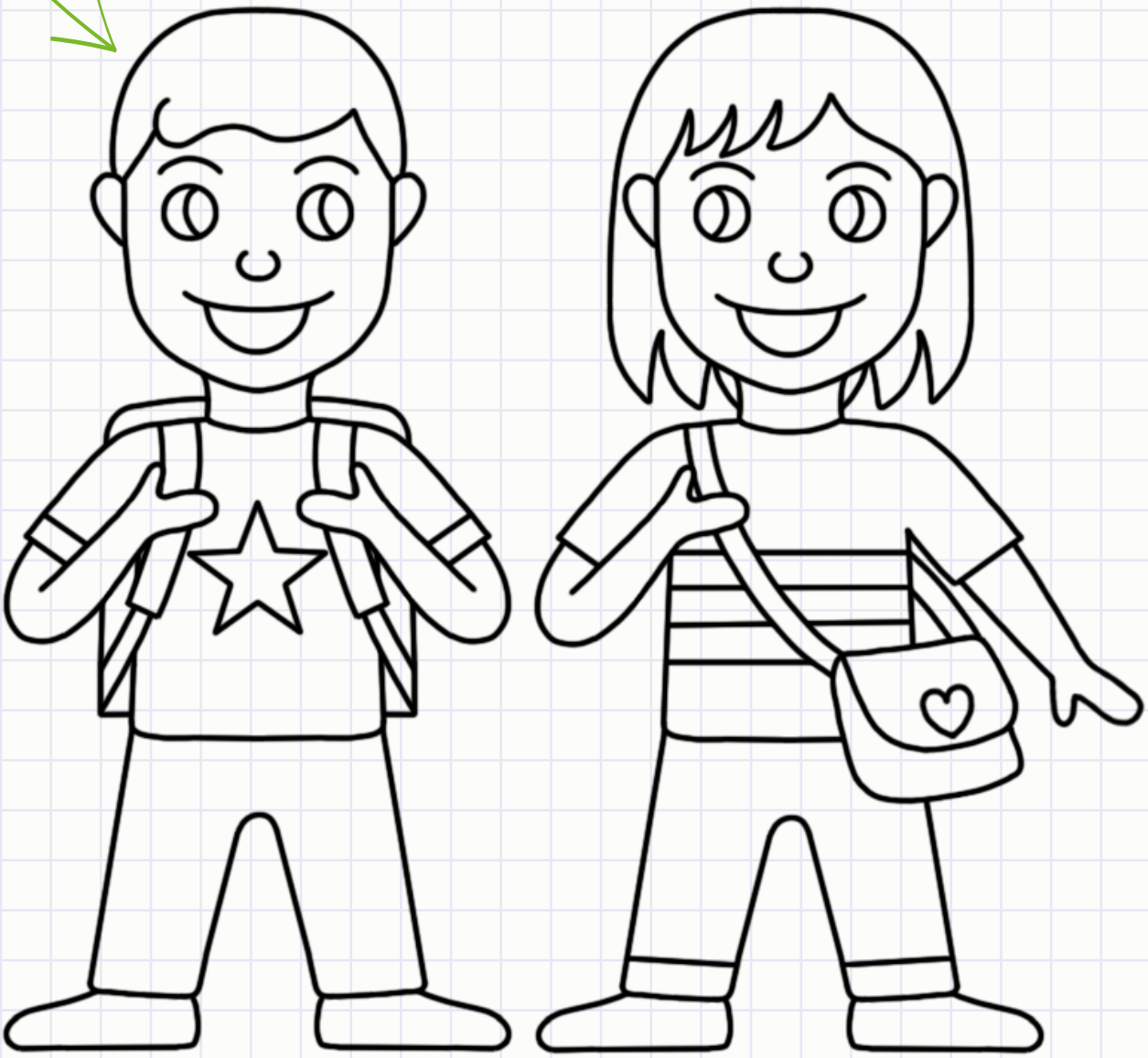

RELLOTGE

VISITEM I EXPLIQUEM

L'alumnat ha de dir si coneix el lloc que surt a la fotografia: quin edifici hi ha, quins elements té. És recomanable treballar el significat de la paraula "rellotge". Es pot preparar la visita i anar a aquest lloc al migdia per sentir com sonen els primers compassos de "Juny" des del rellotge públic. Es pot preguntar als alumnes si identifiquen de quina música es tracta. En tornar a la classe, poden explicar l'excursió: què han fet i què els ha semblat.

9
TEXTOS PER ALS DOCENTS

P. 5
NOTÍCIA

"Des del mes de maig de 2020 Sant Feliu de Guíxols serà la Capital de la Sardana. Es faran molts concerts i balla-des de sardanes perquè tothom qui vulgui, pugui anar-hi i passar-ho bé."

P. 8

Aquesta fotografia, té al voltant de 100 anys i es va fer a la plaça del Mercat, just al davant de l'Ajuntament, durant una Festa Major molt antiga. Llavors ja es ballaven sarda-nes, però normalment es feia al passeig. Actualment el passeig segueix essent escenari de les ballades per la Festa Major, Carnaval, Sant Antoni Abat, etc. Cada mes de maig s'hi celebra, des de 1987, l'Aplec de la Sardana, organitzat per l'Agrupació d'Amics de la Sardana.

Les fotografies antigues eren en blanc i negre, però en aquesta els colors els van fer amb tinta (és una fotografia impresa).

P.12

Aquestes fotografies dels anys 60 del segle XX corresponen al concurs de sardanes que es feia a l'antiga plaça de braus de Sant Feliu de Guíxols. La plaça s'anomenava *Es-paña Brava* i estava situada prop del paratge de Masca-nada, on actualment trobem l'estació d'autobusos. Inau-gurada l'any 1957, la plaça es va construir perquè aquest tipus d'espectacle agradava molt als turistes que llavors anaven a la Costa Brava. L'Ajuntament la va adquirir l'any 1987 i va ser enderrocada el mes de maig de 1998. A part de les tradicionals "corridas de toros" la plaça va acollir altres espectacles com concerts musicals o un concurs anual de colles sardanistes.

P. 14

Els dansaires s'agafen de les mans fent una rotllana. Tots aquells qui vulguin ballar s'hi poden afegir.

Amb els peus marquen el ritme i es mouen cap a un cos-tat i cap a l'altre.

P.17

La cobla és l'orquestra que toca quan es fan ballades de sardanes a les festes, com festes majors o aplecs.

Els aplecs són festes populars que es fan a la natura.

P. 18

Pedralta, la pedra basculant més gran d'Europa, es tro-ba entre els termes municipals de Sant Feliu de Guíxols i Santa Cristina d'Aro. Aquest bloc de pedra granítica de 101 tones es va despenjar el 10 de desembre del 1996 i va ser restituït amb els diners recollits per mitjà d'una campanya popular. El 25 de maig de 1999 la roca va tornar a recuperar el seu lloc, però va deixar de ser basculant.

Tradicionalment el paratge de Pedralta ha estat un lloc de referència tant per a la gent de la Vall d'Aro com per als visitants. Cap a l'any 1890, per Sant Joan, diversos guixo-lencs van tenir la iniciativa de col·locar una creu damunt la pedra, que va esdevenir característica. L'any 1960 es va organitzar un aplec a Pedralta per restituir la creu de ferro, que havia desaparegut misteriosament molts anys abans. La festa va realitzar-se el 26 de maig.

Des de llavors, cada any s'ha celebrat aquest aplec, els actes tradicionals que s'hi fan consisteixen, al matí, en un

concurs d'all i oli, un concurs de flors boscanes i un dinar popular; a la tarda, en un concert de sardanes i diversos espectacles a Santa Escolàstica. Des de l'any 2006, el Consell de Joves de Sant Feliu de Guíxols organitza també l'Aplec Jove de Pedralta.

P.19

El conte de *Juli Garreta i el drac Dalmaci* començava així:

«Fa molt, molt de temps el gran músic guixolenc Juli Garreta passejava per la Petita Vall tot buscant inspiració. S'acostava la Festa Major i volia fer una sardana ben bonica per estrenar-la i que agradés a tothom.»

Podeu veure el conte sencer a:
http://arxiumunicipal.guixols.cat/attachments/arxiu_guixols_trinquet_juli_garreta_drac_dalmaci_v2.pdf

P.24

Juli Garreta, compositor de sardanes

A Sant Feliu de Guíxols tenim un dels millors músics que feien sardanes.

Era en Juli Garreta. Va néixer a Sant Feliu el 1875 i va morir el 1925. Era rellotger i músic. Feia sardanes molt boniques perquè tenia inspiració i sabia música. Tothom se l'estimava molt i es va fer molt famós a Catalunya.

Va escriure moltes sardanes, però la més important per a nosaltres és la sardana "Juny".

P.24

Acte d'inauguració del monument a Juli Garreta al seu emplaçament inicial del passeig el dia 1 d'agost de 1932. La cerimònia fou presidida per Francesc Macià, que llavors era president de la Generalitat. Al centre de la fotografia, juntament amb Isabel Pagès, vídua del compositor.

El passeig del Mar és on tradicionalment s'ha fet les audicions de sardanes, per aquest motiu van pensar que era el millor lloc per al monument, de l'escultor Enric Monjo.

El monument fou traslladat el desembre de 1961 a la placeta central dels mateixos jardins. Es mogué el monument en una sola peça i, al seu davant, s'hi va instal·lar un bust de Garreta, fet en bronze, realitzat als anys trenta per Joan Balmaña Canet. La inauguració del bust i la nova ubicació del monument fou el 29 d'abril de 1962, Dia de la Sardana.

P.26

"Juny" de Juli Garreta

Per què la sardana "Juny" és tant important? Juli Garreta es va inspirar quan va veure uns segadors que treballaven a Romanyà. La va estrenar al 1921 i va guanyar un premi musical molt famós de Catalunya. Ara "Juny" és l'himne de Sant Feliu de Guíxols.

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.2

Educació Infantil (2n cicle) i Cicle Inicial de Primària (1r)

CAPITAL DE LA SAR-DANA

SANT FELIU DE Guíxols
Empordà - Costa Brava

AJUNTAMENT DE Sant Feliu de Guíxols
www.guixols.cat

Arxiu Municipal
Ctra. de Girona, 45-47
17220 Sant Feliu de Guíxols
Tel. 00 34 972 32 25 93
arxiu@guixols.cat
www.guixols.cat

Diputació de Girona

2020 Sant Feliu de Guíxols capital de la Sardana